

Stanowisko
Zgromadzenia Ogólnego
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 18 maja 2018 r. (XLIV sesja)

w sprawie: **obniżenia wynagrodzeń pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru i powołania**

Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów stanowczo protestuje przeciwko obniżeniu wynagrodzeń pracowników samorządowych, zatrudnionych na podstawie wyboru i powołania. Zmiany wynagrodzeń przyjęte przez Rząd w dniu 15 maja br., jak również ich uzasadnienie są nie do przyjęcia. Uważamy te rozwiązania za drastyczne, pośpiesznie przygotowane i nieprzemyślane. Decydentom ewidentnie zabrakło całościowego, systemowego podejścia, jak również świadomości długookresowych konsekwencji tego aktu legislacyjnego. Ponadto należy odnotować, iż istotne reguły zmienia się w trakcie trwania kadencji i to praktycznie z dnia na dzień. Nie do zaakceptowania jest również tryb uchwalenia w/w zmian (projekty załączników do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych nie zostały zaopiniowane przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, a ich treść znacznie odbiega od projektów przyjętych wcześniej przez Komisję).

W świetle dostępnych wiadomości (a w szczególności udostępnionych projektów załączników do projektu w/w rozporządzenia Rady Ministrów, przesłanych przy piśmie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, skierowanym do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 9 maja br.) przyjęte przez Rząd rozporządzenie w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych narusza pewne generalne zasady prawa pracy (m.in. poprzez ustalenie wynagrodzenia zasadniczego prezydenta miasta na prawach powiatu na poziomie niższym od skarbnika gminy powyżej 100 tys. mieszkańców o 600 zł. Ponadto zmiany zawarte w załącznikach do w/w projektu rozporządzenia przyznawały zastępcom prezydenta miasta dodatek funkcyjny w kwocie wyższej od prezydentów miast do 300 tys. mieszkańców o 650 zł, a skarbnikowi gminy w gminach powyżej 15 tys. mieszkańców o 100 zł więcej niż prezydentowi, burmistrzowi, wójtowi).

Podkreślamy, iż na wynagrodzenia na stanowiskach prezydentów / burmistrzów / wójtów oraz starostów należy patrzeć w kontekście wykonywanego zakresu zadań publicznych, który jest niezwykle szeroki oraz ogromnej odpowiedzialności w różnych wymiarach (etycznym, politycznym, finansowym, prawnym, w tym karnym). W szczególności zgodnie z ustawą o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych wójt / burmistrz / prezydent ponosi pełną odpowiedzialność za wszystkie działania w gminie, podczas gdy pozostałe osoby ponoszą odpowiedzialność w zakresie w jakim została im ona powierzona przez wójta / burmistrza / prezydenta. Biorąc pod uwagę, iż od roku 2007 przeciętna płaca w Polsce wzrosła o ponad 50%, natomiast wynagrodzenia prezydentów / burmistrzów / wójtów oraz starostów od ok. 10 lat nie zmieniły się (a inflacja realnie zmniejszyła je jeszcze o ponad 20%), należy stwierdzić, iż nawet obowiązujący w chwili obecnej poziom wynagrodzeń osób sprawujących tak istotne funkcje w jst jest jednoznacznie zbyt niski. Ponadto należy uwzględnić fakt, że wójtowie, burmistrzowie, prezydenci po zakończeniu kadencji są poddani ustawowym obostrzeniom w kwestii możliwości podjęcia pracy na terenie gminy, w której pełnili swoją funkcję, a przez okres jej pełnienia nie mogą również prowadzić działalności gospodarczej.

Odrębną kwestią jest sprawa obniżek wynagrodzeń w wypadku niektórych stanowisk merytorycznych (niepolitycznych), a w szczególności skarbników gminy/powiatu (głównych księgowych budżetu), a także zastępców wójtów/burmistrzów/prezydentów i wicestarostów, których sprawowanie wymaga posiadania dużej wiedzy i umiejętności oraz wiąże się z niemałą odpowiedzialnością prawną i faktyczną.

Nie jest właściwe stosowanie w uzasadnieniu porównywania funkcji osób zatrudnionych z wyboru na stanowiskach, na których wykonują one zadania organu wykonawczego z posłami i senatorami. Ci ostatni jako członkowie kolegialnego organu stanowiącego, jakim jest Sejm lub Senat w całkowicie odmienny sposób realizują swoją funkcję, przy czym nie ponoszą oni jednoosobowej odpowiedzialności. Jak wskazano powyżej wójtowie, burmistrzowie, prezydenci ponoszą odpowiedzialność za całość spraw publicznych jednostki, którą zarządzają.

Jednym z podstawowych problemów przyjętej regulacji jest zachwianie proporcji między wynagrodzeniami pracowników urzędu a pracownikami samorządowymi zatrudnionymi na podstawie wyboru i powołania. Ze względu na wprowadzone regulaminy wynagrodzenia oraz przyjęte, zgodnie z ustawą o pracownikach samorządowych, maksymalne wynagrodzenia dla kierowników miejskich jednostek organizacyjnych i ich zastępców przyjęte przez Rząd rozwiązania skutkować będą najprawdopodobniej koniecznością urealnienia (czytaj obniżenia) wynagrodzeń innych pracowników samorządowych i dokonania wypowiedzeń umów w części dotyczącej wynagrodzenia zasadniczego pozostałym pracownikom urzędu i kierownikom jednostek organizacyjnych jst, ze względu na fakt, że aktualne wynagrodzenia zasadnicze części tych osób będą wyższe od wynagrodzenia zasadniczego, zarówno dla prezydenta miasta na prawach powiatu do 300 tys. mieszkańców, jak i dla jego zastępców. Zmiany te przeniosą się na jakość wykonywanej pracy, a także zmniejszą szanse na pozyskanie kadry specjalistów, którzy już przy obecnych systemach wynagradzania stawiają warunki przekraczające możliwości finansowe wielu samorządów.

W efekcie przepisy rozporządzenia nie będą motywować do obejmowania kluczowych stanowisk w samorządach przez osoby o wysokich kwalifikacjach. Zarobki osiągane przez osoby zarządzające jednostkami samorządu terytorialnego nie będą konkurencyjne w stosunku do wynagrodzeń osiąganych na podobnych stanowiskach w spółkach publicznych oraz w sektorze prywatnym, co przyczyni się do przejścia wysoko wykwalifikowanej kadry do sektora prywatnego. Systematyczny wzrost ilości zadań publicznych i towarzyszących im wymagań nakazywałyby większą dbałość prawodawcy o zapewnienie stabilnego prawa, sprzyjającego obejmowaniu wielkiej odpowiedzialności za jednoosobowe wykonywanie zadań publicznych przez osoby dające największą rękojmię, czyli posiadające jak najlepszą wiedzę, doświadczenie i umiejętności.

Konsekwencje przyjętej regulacji dla samorządów w dłuższej perspektywie będą bardzo negatywne; nastąpi deprofesjonalizacja i najprawdopodobniej znaczące obniżenie poziomu funkcjonowania samorządów. Jednoznacznie stwierdzamy, że nigdy jeszcze w historii odrodzonego po 1989 roku samorządu terytorialnego nie miał miejsca akt wyrażający tak daleko posunięty brak szacunku dla pracy samorządowej. Popierając stanowisko Zarządu Związku Miast Polskich z dnia 13 kwietnia 2018 r., Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów domaga się – podobnie jak ZMP - wprowadzenia długofalowego, przejrzystego i racjonalnego systemu wynagrodzeń w samorządach (uwzględniającego m.in. wielkość jst, zakres obowiązków oraz wyniki w zarządzaniu). Samorządowcy woj. śląskiego oczekują od całej klasy politycznej – nie tylko w tej sprawie - odejścia od populizmu i przeprowadzenia poważnej, wyłączonej z bieżącej gry politycznej, debaty nad całościowym i zintegrowanym systemem wynagrodzeń, dotyczących istotnych stanowisk w skali całego Państwa, w tym w samorządzie terytorialnym oraz wypracowania i przyjęcia rozsądnego konsensusu w tej sprawie.

Doceniamy znaczenie oszczędnego wydatkowania środków publicznych, jednak przyjęty w w/w rozporządzeniu sposób działania stoi w sprzeczności z wymogiem sprawnego i silnego Państwa, którego pilnie potrzebujemy. Jest ono niemożliwe bez poświęcających się swej pracy, wysokiej klasy funkcjonariuszy publicznych, w tym również pracowników samorządowych, godziwie wynagradzanych.

Andrzej Dziuba

Przewodniczący
Zgromadzenia Ogólnego